

Vláda podporuje firemní VaV spíše přes dotace než daňové odpočty

Vládní podpora výzkumu a vývoje (VaV) v tuzemském podnikatelském sektoru byla přes přímé dotace v roce 2017 vyšší než přes daňové odpočty. Podle statistiky OECD dosáhly **vládní dotace na firemní výzkum a vývoj 0,08 % HDP, zatímco nepřímá podpora v podobě daňového zvýhodnění VaV činila pouze 0,05 % HDP**. Celková výše veřejné podpory VaV v podnikatelském sektoru zůstala oproti roku 2006, kdy dosáhla 0,14 % HDP, prakticky stejná.

Z mezinárodního srovnání vyplývá, že největší podpoře firemního VaV se těší Rusko, Francie, Belgie, Jižní Korea a Spojené království, kde celková vládní podpora přesahuje 0,3 % HDP. Zatímco ve Francii, Belgii a Spojeném království je podpora směřována spíše přes daňové odpočty, u zbylých dvou zemí převažují přímé dotace. Mezi roky 2006 a 2017 došlo k největšímu nárůstu veřejné podpory VaV v Belgii, Spojeném království, Francii a na Islandu.

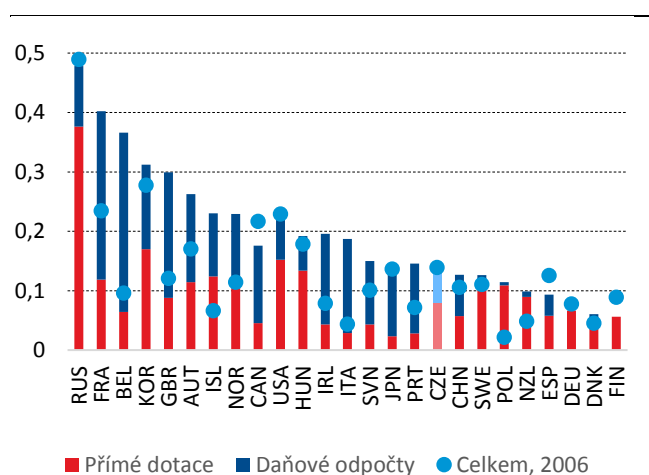
Štědrost daňového systému v oblasti VaV se v jednotlivých zemích liší. Obecně používaným indikátorem vyjadřujícím výši daňové podpory firemních výdajů na VaV je 1 – B-index, který představuje hodnotu daňového zvýhodnění na jeden dolar vynaložený na výzkum a vývoj. Pokud je například hodnota tohoto indikátoru 0,5 znamená to, že za každý dolar vynaložený na výzkum a vývoj získá firma daňovou úlevu ve výši 0,5 dolaru.¹ Tedy čím vyšší je hodnota, tím vyšší pobídka daňový systém nabízí.

Hodnota indikátoru 1 – B-index pro Českou republiku v roce 2019 byla jak pro malé, tak velké podniky 0,21. To znamená, že za každý dolar investovaný do výzkumu a vývoje získaly podniky daňovou úlevu ve výši 0,21 dolaru. Výše daňové podpory zůstává v ČR v čase konstantní. **Ve srovnání s ostatními zeměmi V4 je daňové zvýhodnění téměř stejné v Polsku, Maďarsku i České republice, pouze na Slovensku je mírně vyšší (0,28)**. Z ostatních zemí OECD nabízí nejvelkorysejší daňovou podporu VaV Francie a Portugalsko, naopak skoro žádnou Německo, Švýcarsko a Finsko, kde však na podporu firemního VaV používají přímé dotace.

S cílem zvýšit využívání daňových odpočtů na VaV v ČR byl vloni novelizován zákon o daních z příjmů. Firmy už nebudou muset dopředu zpracovávat výzkumný projekt, ale bude jim stačit, když finanční správě dodají informaci, že o něčem takovém uvažují, a samotný projekt budou mít zpracovaný až v době podání daňového přiznání. Finanční správa zároveň získá záruku, že tato nepřímá podpora, která má firmy podnítit k výzkumu a inovacím, nebude zneužívána.

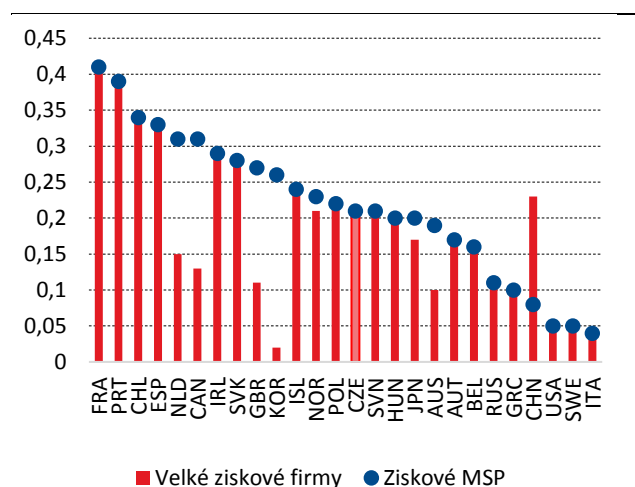
Zdroj: MPO

Vládní podpora firemního VaV, 2017 (v % HDP)

Pramen: data OECD, graf MPO

Sazba daňových odpočtů VaV, 2019 (1 – B-index, v %)

Pramen: data OECD, graf MPO

Pozn.: Malé a střední podniky (MSP).

¹ Blíže viz https://dk.upce.cz/bitstream/handle/10195/69711/Disertacni_prace-Ing.Svoboda.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Z DOMOVA

Státní dluh v poměru k HDP v České republice klesá

Státní dluh loni stoupl o 18,2 miliardy korun na 1,640 bilionu korun. Za mírným nárůstem státního dluhu v roce 2019 stojí zejména emise státních dluhopisů sloužící k částečnému pokrytí schodku státního rozpočtu. Schodek státního rozpočtu loni činil 28,5 miliardy korun. MF dále informovalo, že v poměru k HDP státní dluh loni klesl z 30,5 procenta na 29 procent a klesá už šestým rokem v řadě. "Za jednoznačné pozitivum považuji skutečnost, že státní dluh v absolutním vyjádření zůstává stabilizován a v poměru k HDP setrvale klesá," uvedla ministryně financí Alena Schillerová. Hlavní ekonom Czech Fund Lukáš Kovanda upozornil na to, že hospodaření s veřejnými prostředky usnadňuje příznivá fáze hospodářského cyklu.

MF loni také vydalo podle českého práva dluhopisy v eurech, celkově prodalo dluhopisy za jednu miliardu eur (25 miliard korun) se záporným průměrným výnosem. Záporný úrok znamená, že investoři v podstatě platí státu za to, že mu půjčili peníze. Loni MF také obnovilo prodeje státních dluhopisů občanům a začalo nabízet tzv. Dluhopisy Republiky (lidé nakoupili dluhopisy za 10,4 miliardy korun). Čisté úrokové výdaje na obsluhu státního dluhu loni klesly o 1,2 miliardy korun na 39,4 miliardy korun.

Zdroj: www.ihned.cz

Průměrná sazba hypoték v lednu stoupla

Průměrná úroková sazba hypoték v lednu stoupla na 2,36 procenta z prosincových 2,34 procenta. Sazby vzrostly po 11 měsících poklesů. Vyplyvá to z údajů Fincentra Hypoindexu. Na minimum (1,77 %) byla sazba v prosinci 2016. Pokles zájmu o hypoteční úvěry pokračuje třetí měsíc v řadě.

V prvním měsíci roku 2020 bylo sjednáno 6491 hypotečních úvěrů v objemu 16,88 miliardy korun. Proti prosinci loňského roku klesl počet smluv o 583 a objem poskytnutých hypoték o více než 1,1 miliardy korun. Leden bývá obvykle jedním z nejslabších měsíců roku. Důvodem jsou vánoční svátky a s nimi spojený nižší počet prosincových úvěrových žádostí.

Od začátku letošního roku zdrazila hypotéky Hypoteční banka, ČSOB, Komerční banka, Equa bank, Moneta Money Bank či UniCredit Bank. Raiffeisenbank naopak hypotéky zlevnila. Další zvyšování hypotečních sazeb na sebe ale zřejmě nedá dlouho čekat, jelikož ČNB na únorovém zasedání neočekávaně zvýšila základní úrokovou sazbu o čtvrt procentního bodu na 2,25 procenta.

Zdroj: www.lidovky.cz

Schodek zemědělského obchodu stoupl

Schodek agrárního zahraničního obchodu loni meziročně stoupl o 13,2 procenta na rekordních 47,2 miliardy korun, když v roce

2018 schodek činil 41,7 miliardy korun. Údaje uvedlo na svém webu ministerstvo zemědělství, které ale upozornilo, že se prohlubování schodku zpomalilo. Stupeň krytí dovozu vývozem se meziročně snížil o procentní bod na 80,7 procenta.

„Znovu se ukázalo, že se nedaří omezovat agrární dovoz zpravidla dražších výrobků s vysokou přidanou hodnotou včetně masa, masných i mléčných výrobků. Dále se nedaří více navyšovat agrární export ani zlepšovat strukturu agrárního zahraničního obchodu, a to navzdory přijaté rozvojové strategii resortu MZe ČR, rozšiřované sítě agrárních diplomatů v řadě zemí světa a dalším opatřením," okomentoval výsledky Zemědělský svaz ČR.

Česko podle hlavního ekonomů Czech Fund Lukáše Kovandy loni zůstalo „levným chlévem Evropy“. „Dlouhodobým problémem českého zemědělství a potravinářství je vývoz nízké přidané hodnoty, například živých zvířat, při současném nepřiměřeně vysokém dovozu vyšší přidané hodnoty, například již zpracovaného masa," uvedl.

Zdroj: www.lidovky.cz

ZE ZAHRANIČÍ

Washington zvýší cla na dovoz evropských letadel

Americká cla na letadla dovezená z Evropské unie se zvýší z deseti na 15 procent, rozhodl Washington. Vyšší cla, která jsou výsledkem sporu ohledně nelegální podpory výrobců letadel Boeing a Airbus, mají vstoupit v platnost 18. března. Spojené státy zvyšují tlak na EU v rámci 16 let trvajícího transatlantického sporu kvůli subvencím pro výrobce letadel. Cla na další zboží však USA zatím zvyšovat nebudou. USTR dodal, že je nadále otevřen jednání o urovnání tohoto sporu s EU. USTR také hodlá učinit úpravy u cla 25 procent uvaleného na další zboží, které nesouvisí s výrobou letadel. Některé zboží, na které se vztahuje clo, se tak změní, sazbu ale zatím USA nezvýší. Světová obchodní organizace (WTO) loni v říjnu oficiálně povolila Spojeným státům uvalit cla na dovoz zboží z EU v hodnotě 7,5 miliardy USD (172,2 miliardy korun) ročně. Cla jsou reakcí na nezákonné subvencování evropského výrobce letadel Airbus.

Zdroj: www.e15.cz

Největší evropská banka v problémech

Loňský zisk britské bankovní společnosti HSBC klesl před zdaněním o 33 procent na 13,5 miliardy dolarů (zhruba 310 miliard korun). Na výsledek měly vliv jednorázové odpisy spojené s investičními obchody a s obchody v oblasti firemního bankovníctví v Evropě. Aby firma, která je podle objemu aktiv největší evropskou bankou, ušetřila, propustí v příštích třech letech zhruba 15 procent zaměstnanců (cca 35 tisíc lidí). Analytici odhadovali, že zisk za rok

2019 bude činit 20,03 miliardy dolarů. Čistý zisk klesl o 53 procent na šest miliard dolarů. HSBC také sdělila, že hodlá do roku 2022 snížit náklady o 4,5 miliardy dolarů. „Část našeho podnikání nepřináší přijatelné výnosy," uvedl generální ředitel HSBC Quinn, když představoval celoroční hospodářské výsledky. Její aktivity komplikovala/komplikuje obchodní válka mezi Spojenými státy a Čínou, částečná nejistota kolem odchodu Spojené království z Evropské unie, uvolňování měnové politiky i nepokoje v Hongkongu.

Zdroj: www.e15.cz

Snížení úrokových sazeb v Číně

Čínská centrální banka snížila úrokové sazby s cílem podpořit ekonomiku zasaženou koronavirem. Krok to je zatím jen spíše kosmetický, když hlavní jednoráční sazba šla dolů z 4,15 % na 4,05 % a 5ti letá z 4,80 % na 4,75 %. Nicméně další snížení může následovat. Čeká se, že by čínská centrální banka mohla snížit v následujících měsících sazby klidně o dalších 20-30 bodů. A vedle toho může čínská CB přidat další opatření jako snížení povinných rezerv nebo zajistit dostatečnou likviditu pro banky.

Aktuálně podle různých odhadů pracuje čínská ekonomika na 50 % svého výkonu, což je velmi silný negativní šok. Vyčíslovat dopady je nicméně stále ještě brzy. Začíná se mluvit o dopadu do růstu čínské ekonomiky v řádu několika procentních bodů pro první čtvrtletí. Problém ale samozřejmě je, že nikdo pořádně neví, kolik je čínské HDP. Čína sice stabilně uvádí růst okolo 6 %, ale z různých odhadů vyplývá, že jde o značně nadhodnocený údaj. Pokud by se podařilo dostat virus pod kontrolu a od 2. Q obnovit produkci, čínská ekonomika se rychle zotaví a vliv na světovou ekonomiku bude relativně mírný. Pokud by ovšem virus zastavil výrobu na delší dobu a kvůli nedostatku dílů by se snížil světový obchod, světová ekonomika by začala mít problém.

Zdroj: Česká spořitelna

Ekonomická aktivita v eurozóně dále posílila

Předběžné výsledky PMI průzkumu za letošní únor hlásí, že složený (kompozitní) indikátor PMI pro eurozónu vzrostl z lednových 51,3 na úroveň 51,6, což je nejvyšší hodnota od loňského srpna. Trh přitom očekával snížení na 51,0. Aktivita ve zpracovatelském průmyslu v eurozóně sice i nadále klesá, aktuální pokles je ale nejmírnější za uplynulých dvanáct měsíců. Pokles nových objednávek je nejslabší dokonce za uplynulých 15 měsíců, zejména díky příznivějšímu vývoji domácích objednávek. Německo také hlásí zmírnění poklesu aktivity v průmyslu. Dochází ale k prodloužení doby dodávek v souvislosti s problémy způsobenými koronavirem, který může rovněž negativně ovlivnit sektor služeb (turistika a další navazující aktivity).

Zdroj: www.kurzy.cz

Stavebnictví EU mělo slabší závěr roku 2019

Stavební produkce Evropské unie v prosinci meziročně klesla o 0,5 % a v eurozóně dokonce o 3,7 %. Prosinčová čísla zároveň uzavřela data za čtvrté čtvrtletí, kdy EU rostla o necelé procento (+0,7 %) a eurozóna klesla o 0,3 %. **Celý rok však skončil poměrně dobrým výsledkem, kdy stavební produkce v EU posílila o 2,4 % a v eurozóně o 1,8 %.** Produkce pozemního stavitelství v celé EU vykázala v prosinci 2019 pokles o 0,5 % a v eurozóně o 4,6 %. Inženýrskému stavitelství se dařilo o něco lépe, když v EU vykázalo meziroční růst o 1,7 % a eurozóna o 0,9%.

Výsledky v obou evropských uskupeních byly v prosinci do značné míry determinovány vývojem stavební produkce v nejvýznamnějších ekonomikách. V Německu stavební produkce meziročně klesla, stejně jako ve Francii, o 4,2 %. Naopak ve Spojeném království nastal růst o 7,1 % (data za Itálii ještě nejsou k dispozici).

Pokud se podíváme na produkci v průběhu roku (v jednotlivých čtvrtletích), tak je zcela jasně **patrná klesající tendence**, kdy růstová tempa klesala od 5,0 % v 1. čtvrtletí (přes 2,8 % pro 2. Q a 2,0 % pro 3. Q) až po 0,7 % ve čtvrtém čtvrtletí. To ostatně odráží zpomalování evropské ekonomiky jako celku, které je nejvíce patrné v evropském (automobilovém) průmyslu.

Stavební produkce v prosinci v České republice byla značně nad průměrem EU (i EA), když **rostla meziročně o 6,2 %**. Jelikož **stavebnictví poslední dva měsíce loňského roku rostlo velmi slušně, výsledný růst za celý rok 2019 je přes dvě procenta (2,3 %)**. Podle průzkumu CEEC Research bude rok 2020 pro tuzemské stavebnictví nadále růstový (avšak pomalejším tempem, a sice o 1,7 %), vzhledem ke skutečnosti, že tuzemské stavební firmy mají v průměru zakázky na 10 měsíců. Hlavními bariérami vyššího růstu ve stavebnictví jsou nedostatek zaměstnanců a nedostatečná poptávka.

Zdroj: EUROSTAT, CEEC Research, MPO

Trh práce je stále napjatý

Trh práce zůstává i přes ekonomické zpomalování extrémně napjatý a tato skutečnost se bude měnit jen velmi pomalu. Nezaměstnanost (podle MPSV) stoupla v lednu na 3,1 % (z 2,9 % v prosinci), stále je však o 0,2 p. b. nižší než ve stejném období roku 2019. Jedná se o takřka pravidelný lednový jev, kdy do evidence Úřadu práce ve větší míře přicházejí lidé, kterým na konci roku skončily termínové pracovní smlouvy a dohody. Své podnikání však přerušila i část živnostníků. Z regionálního hlediska podíl nezaměstnaných stejný nebo vyšší než republikový průměr vykázalo 31 okresů – nejvyšší byl v okresech Karviná (6,9 %), Bruntál (6 %), Znojmo (5,9 %), Jeseník (5 %), Chomutov (5,3 %). Naopak nejnižší podíl nezaměstnaných byl v okresech Praha - východ (1,2 %), Praha-západ a Rychnov nad Kněžnou (shodně 1,5 %). Počet lidí bez práce se v lednu proti minulému měsíci zvýšil o 14,5 tis. na 230 tis. (meziročně je nižší o 15 tis. osob), přesto se jedná o nejnižší hodnotu od roku 1997.

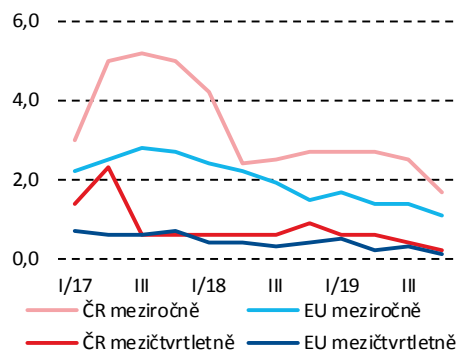
Poptávka podniků po pracovní síle zůstává i nadále silná. Její nedostatek představuje významnou růstovou bariéru napříč odvětvími. ČR chybí technicky orientovaní zaměstnanci, zejména odborníci v informačních technologiích, kvalifikovaní řemeslníci, ale i pomocní dělníci. Podniky reagují na tento stav stále častěji náborem pracovníků ze zahraničí, k čemuž napomáhají i aktivity státu. Ke konci ledna bylo evidováno 341 tis. volných pracovních míst. Jejich počet byl o 434 vyšší než v předchozím měsíci a o 9,9 tis. vyšší než v lednu 2019. Na jedno volné místo připadlo v průměru 0,7 uchazeče, z toho nejvíce v okresech Karviná (5,9), Jeseník (3,7), Sokolov (3,5), Děčín (3) a Znojmo (2,9). **Česká republika si v rámci zemí EU udržuje nejnižší míru nezaměstnanosti.**

V roce 2020 očekáváme mírné zvyšování nezaměstnanosti. Trh práce by měl začít pozvolna reagovat na hospodářské zpomalení, které je patrné především ve výrobních sektorech. Velký počet volných pracovních míst bude i v dalším období vyvíjet tlak na výraznější zapojení zahraničních pracovníků a na růst mezd, i když se začíná ukazovat, že hlavní překážkou růstu už pro řadu firem zdaleka nejsou chybějící zaměstnanci, ale spíše chybějící zakázky. Letošní rok bude provázet pomalejší růst mezd v souvislosti se snižováním výkonu ekonomiky a snahou firem udržet si cenovou konkurenceschopnost.

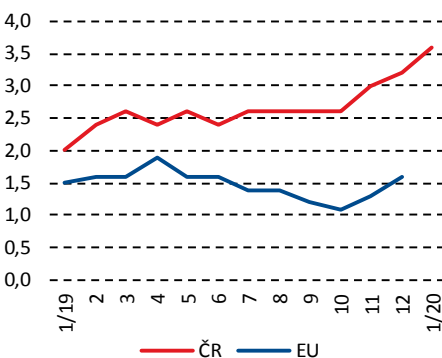
Zdroj: MPSV, MPO

Makroekonomická situace v ČR a EU28

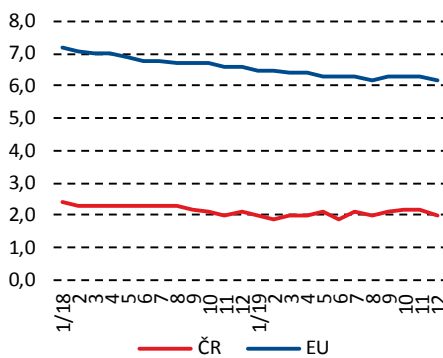
Reálný HDP, sezónně očištěný (%)

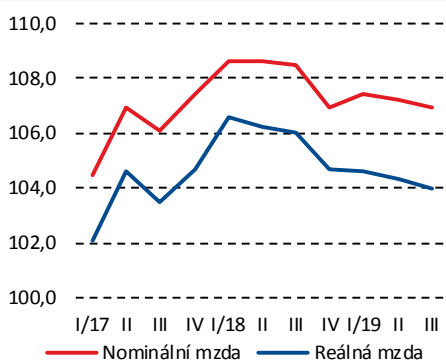
Harmonizovaný CPI (mzr. změna v %)

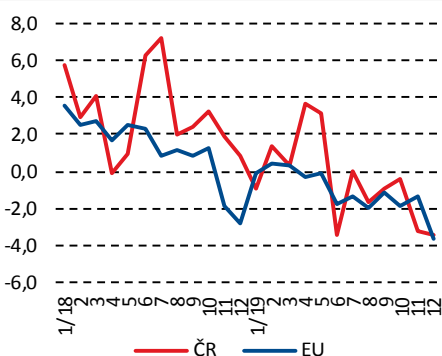
Míra nezaměstnanosti (%)

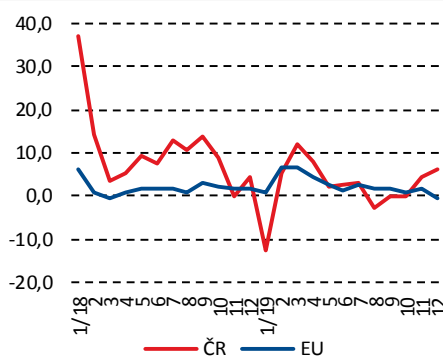
Mzdy (index, předchozí rok=100)

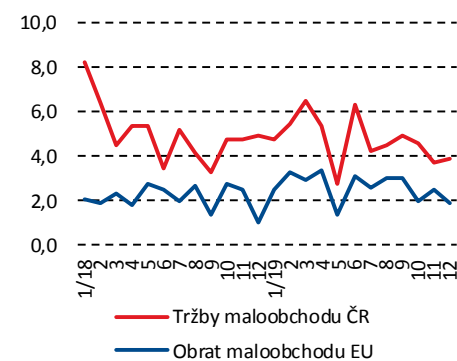
Průmyslová prod. (mzr. zm. v %, kal. oč.)

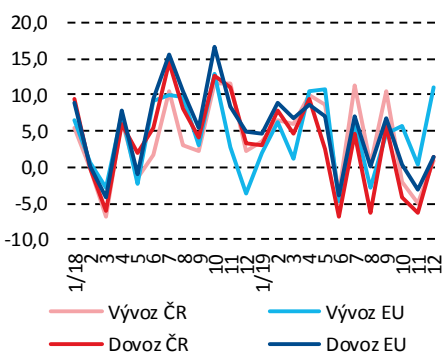
Stavební produkce (mzr. zm. v %, kal. oč.)

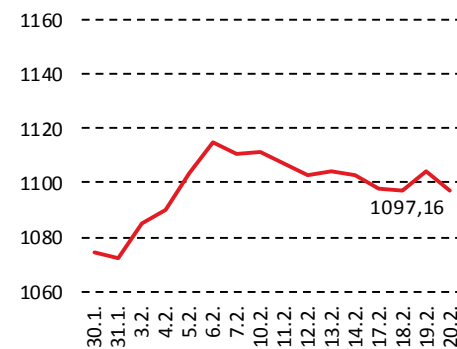
Malobchod (mzr. změna v %)

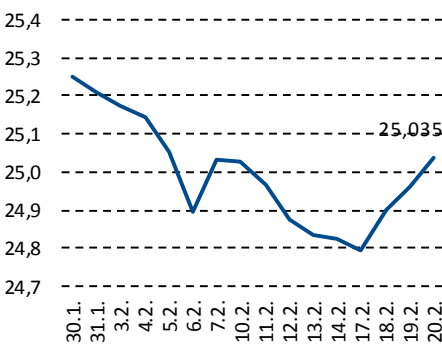
Pohyb zboží přes hranice (mzr. změna v %, př. poj.)

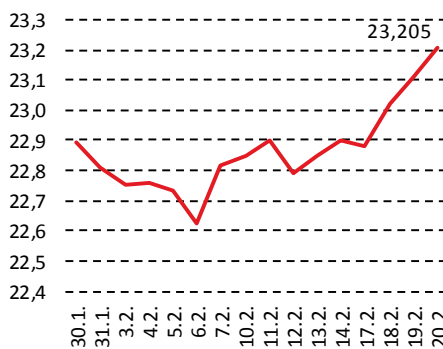
Index PX

Nominální kurz CZK/EUR

Nominální kurz CZK/USD

Zdroje: Eurostat, ČSÚ, BCPP, ČNB, grafy MPO